

Građanima Bora još niko nije zvanično odgovorio zbog čega i dalje udišu sve zagađeniji vazduh kada je u martu 2015. država garantovala da će puštanjem u rad nove topionice taj problem biti eliminisan.

Pominjalo se da će novi pogoni pri topljenju rude eliminisati 98 odsto svih štetnih čestica, pre svega sumpor dioksida i da će vazduh iznad Bora biti kao s početka 20. veka, pre nego što je rudnik otvoren.

Međutim, takozvana nova topionica gotovo dve godine bila je u navodnom probnom radu pa ti efekti nisu mogli da se mere, a kada su Kinezi preuzeli upravljanje i povećali proizvodnju, svi nedostaci investicije počeli su da „izlaze na borski dimnjak“.

Izgleda da to ulaganje nije dalo potrebne efekte iako obim proizvodnje u Boru još nije dostigao maksimum na koji je ona, navodno, projektovana.

Građani su u nekoliko navrata prošle godine protestovali u centru grada i ispred direkcije kompanije Žiđin zbog zagađenja vazduha, okrivljujući za to povećanu proizvodnju.

- Država je dala garancije i pare da se napravi nova topionica. Formalno, građanima je predstavljeno da se gradi nova, ali retko je ko znao da je zapravo bila reč o rekonstrukciji stare. Pri tom, početna cena koja se navodila, oko 130 miliona evra, vremenom je narasla na zvaničnih 350 miliona mada se nezvanično pominje i čitavih pola milijarde. Rečeno je i da nova topionica rešava aerozagađenje u Boru do proizvodnje od 80.000 tona bakra. Kinezi su tek dostigli 60.000 i ta rekonstrukcija je trebalo da „proguta“ tu proizvodnju, da obezbedi čist vazduh iznad grada. Kinezi to znaju iako ne pominju, ali već sada najavljuju da će graditi novu kako bi rešili problem zagađenja. Ipak, to nije mala investicija i sigurno će biti potrebno nekoliko godina da se izgradi. Sada je na potezu opštinska vlast, koja bez obzira na sve mora da reaguje i traži smanjenje proizvodnje kako bi se zaštitilo zdravlje stanovništva - kaže za Danas jedan od profesora borskog Tehničkog fakulteta koji se bavi ekološkim temama i dodaje da će se taj, razuman zahtev lokalnih vlasti, teško uklopiti u ekonomsku računicu Žiđina koji planira da proizvodnju bakra postepeno „popne“ na 200.000 tona. Iako su i od građana i od kineskih partnera praktično sakrivene tehničke mogućnosti rekonstruisane topionice, u kompaniji Žiđin su uzdržani i navode da je uživanje u čistom i svežem prirodnom okruženju pravo koje bi svaki građanin trebalo da ima.

Odgovarajući na pitanja Danasa, ističu da je briga o ekologiji „sistematski i kontinuirani proces, a da su, na žalost, problemi zaštite životne sredine bili ignorisani preko stotinu godina“.

- Na žalost, pre mnogo godina, takođe, pređašnja kompanija RTB zanemarila je neophodne mere desulfurizacije izduvnih gasova prilikom izgradnje topionice, tako da sumpor-dioksid nije mogao efikasno i u potpunosti da se preradi pre ispuštanja, a i oprema za topionicu je

veoma zastarela. Posledica svega toga je nemogućnost stabilnosti procesa proizvodnje u dužem vremenskom periodu, tako da su problemi sasvim neizbežni. Ovo istorijsko nasleđe ne može da se reši preko noći, a mi ga nikada nismo i nećemo ga nikada ignorisati. U stvari, Zidin je po preuzimanju RTB-a veliki značaj dao zaštiti životne sredine, uložio je mnogo novca i započeo velike poslove. Ukupno stanje životne sredine se već umnogome poboljšalo – kažu u Zidinu.

Podsećaju da su popravili merne stanice u Krivelju i Slatini kako bi bolje pratili kvalitet vazduha, kupili su prvo dve, a potom u decembru 2019. još dve prskalice za smanjenje prašine u vazduhu, (tzv. vodene topove) kao i specijalnu opremu za čišćenje usta konvertora, što bi trebalo da smanji koncentraciju sumpor-dioksida u vazduhu.

Navode i da istovremeno sa održavanjem proizvodnje, nastavljaju sa prilagođavanjem i optimizacijom režima rada i redovno popravljaju i održavaju proizvodne pogone topionice. – Pokušavamo da prevaziđemo stare i nestabilne efekte sistema za proizvodnju, razmatramo sve druge moguće načine, a sa ciljem da se emisija gasova smanji na minimum bez postrojenja za odsumporavanje. Kako bismo dodatno smanjili emisiju gasova i poboljšali kvalitet vazduha, pored raznih preduzetih mera, postavice haubu za odvod dimnih gasova, izgraditi postrojenje za odsumporavanje i izvršiti tehničku nadogradnju topionice kako bismo poboljšali efikasnost i stabilnost njenog rada i proizvodnog procesa – ističu i Zidinu i ističu nadu da će „postići održivi razvoj na ekološki prihvatljiv način i, istovremeno sa stvaranjem mogućnosti zapošljavanja stanovnika Bora, učiniti da plavo nebo Bora bude svežije i lepše“.

Izvor: danas.rs